

باسمه تعالی

سازمان آموزش و پرورش استان گلستان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان گالیکش

آزمون درس: **فارسی (۲)** پایه: یازدهم تاریخ آزمون: ۹۹ / ۹ / مدت آزمون: ۷۵ دقیقه

نام و نام خانوادگی: شماره دانش آموزی: نام کلاس: نام آموزشگاه:

شماره	قلمرو زبانی (۷/۵ نمره)	بارم
۱	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) زنخدان فرو برد چندی به جیب. ب) امیر روز دوشنبه، شبگیر برنشست. ج) مردم روزگار بر تقوا و زهد او متفق بودند. د) آن را هیچ خزانه لایق نیست؛ الا حضرت ما. ه) هر دو چنان بودیم که گویی در پالیز سعدی می‌چریدیم.	۱/۲۵ گریبان، یقه سحرگاه، پیش از صبح پارسایی، پرهیزگاری آستانه، پیشگاه، درگاه باغ، جالیز
۲	برای واژه مشخص شده در عبارت « در جبهه بیرون شجاعت کارسازتر است و در این یک، درایت » یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید و بنویسید. «چون اثر شوق ز غایت گذشت / کفه دانش ز کفایت گذشت»	۰/۲۵ دانش
۳	در دو بیت زیر یک جفت کلمه متضاد بیابید و بنویسید. الف) در خواب دوش پیری در کوی عشق دیدم ب) سر خدا که عارف سالک به کس نگفت	۰/۲۵ با دست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن در حیرتم که باده‌فروش از کجا شنید پیر و سالک (به واژه‌نامه کتاب، چاپ ۹۹ درس هشتم مراجعه شود)
۴	در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... نادرستی املائی دیده می‌شود. الف) بانگ و هزاهز و غریو خواست. امیر برخاست. ب) تا نزدیک نماز پیشین از این مهمات فارغ شده بود و خیلناشان و سوار را گسیل کرده. ج) بر من پوشیده است که آن غزوها بر طریق سنت مصطفی هست یا نه؛ من این نیز برم. د) آن چه دارم از اندک مایع حطام دنیا حلال است و کفایت است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم.	۰/۵ گزینه ب خواست --- نپذیرم اندک‌مایه
۵	املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) سپیده فردای گنجه با نهیب و (صفیر / سفیر) گلوله‌های توپ روس، باز شد. ب) چون موسم حج رسید برخاست / ائستر طلبید و (محمل / مهمل) آراست.	۰/۵ صفیر محمل
۶	در گروه واژگان زیر سه مورد نادرستی املائی وجود دارد، درست آن‌ها را بنویسید. غیرت و همیت - رقعت و یادداشت - ذایل و برطرف - فراغ و آسوده‌گی - جهد و سعی - رأفت و شفقت - خواست و رغبت غیرت و حمیت - زایل و برطرف - فراغ و آسودگی	۰/۷۵
۷	در کدام گزینه نقش تبعی وجود ندارد؟ الف) مولانا چندین نامه و پیغام فرستاد. ب) ناز تو و نیاز تو شد همه دلپذیر من ج) خواجه عبدالکریم، خادم خاص شیخ ما بود د) سلطان ولد، فرزند مولانا هر دم بی‌تابانه به بالین پدر می‌آمد.	۰/۵ گزینه ج («خادم خاص شیخ ما» مسند است؛ نه بدل) پیغام: نقش تبعی معطوف نیاز: نقش تبعی معطوف ----- فرزند مولانا: نقش تبعی بدل

۸	واژه «تند» با کدامیک از واژگان زیر رابطه معنایی تضمین می‌سازد؟ الف) ترش ب) آهسته ج) تیز د) مزه	گزینه «د»	۰/۵
۹	کدام جمله فعل معلوم دارد؟ الف) نامه نبشته آمد. ج) جان بر جانانه شد.	گزینه «ج»	۰/۵
۱۰	در جمله مرکب زیر، جمله هسته و پیوند وابسته‌ساز را مشخص کنید. ابلیس را چون در دل آدم بار ندادند، مردود همه جهان گشت.	جمله هسته: مردود همه جهان گشت - پیوند وابسته‌ساز: چون	۰/۵
۱۱	کدام جمله قید ندارد؟ الف) احمد امروز برگشت. (امروز) ج) فرصت را غنیمت دان. (-)	گزینه «ج» ب) ز آتش هم کمی سوزنده‌تر شد (کمی) د) پدر در کارش واقعاً استاد است. (واقعا)	۰/۵
۱۲	واژه «شهید» را یک بار به عنوان «شاخص» و یک بار به عنوان هسته گروه اسمی در جمله‌ای به کار ببرید. شاخص: امروز اولین سالگرد شهید سلیمانی بود / شهید چمران همزمان در چندین جبهه مبارزه می‌کرد (یا جمله‌های دیگر) هسته: شهید همیشه زنده هست / سردار سلیمانی، شهید راه حق است (یا جملات مشابه)		۰/۵
۱۳	کدام یک از ترکیب‌های زیر وصفی و کدام یک اضافی است؟ الف) سخنان جذاب: ترکیب وصفی ب) مناسک حج: ترکیب اضافی		۰/۵
۱۴	کدامیک از جمله‌های زیر به شیوه بلاغی نیست؟ الف) از کعبه گشاده گردد این در ج) می‌داشت پدر به سوی او گوش	گزینه ب ب) چون موسم حج رسید بر خاست د) برداشته دل ز کار او بخت	۰/۵
قلمرو ادبی (۴ نمره)			
۱۵	در بیت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. استعاره: روح [مثل انسان] رگ دارد. سر نشتر عشق بر رگ روح زدند یک قطره فرو چکید و نامش دل شد (تضمین - استعاره)		۰/۲۵
۱۶	کدام عبارت درباره قالب «چهارپاره» نادرست است؟ الف) این قالب از دوره مشروطه رواج یافت ب) فریدون مشیری سروده‌هایی در این قالب دارد. ج) این قالب برای طرح مضامین حماسی به کار می‌رود. د) شعری است که از چند بند هموزن و هم‌آهنگ تشکیل شده است.	گزینه ج (سیاسی اجتماعی درست است)	۰/۵
۱۷	در بیت زیر مجاز را یافته و شرح دهید. دست، مجاز از توان و قدرت «چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ ز دست بنده چه خیزد، خدا نگه‌دارد.»		۰/۵
۱۸	دو بیت زیر علاوه بر کنایه چه آرایه ادبی مشترک دیگری دارند؟ تشبیه (مجنون به کعبه - امواج به سیماب) الف) آمد سوی کعبه سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه در گوش. ب) در آن سیماب ون امواج لرزان خیال تازه‌ای در خواب می‌دید.		۰/۵

۰/۵	در کدام یک از بیت‌های زیر آرایه جناس همسان وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید. الف) برای من مگری و مگو دریغ دریغ ب) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست. بیت ب، چنگ اول به معنی ساز و چنگ دوم به معنی پنجه؛ مجازاً اختیار («دریغ» در بیت اول سه بار به یک معنی به کار رفته؛ پس تکرار است)	۱۹
۰/۷۵	هر یک از آرایه‌های «متناقض‌نما، تضمین و حس آمیزی» در کدام بیت دیده می‌شود؟ (آرایه‌ها تکراری نباشند) الف) خبیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم ب) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق ج) به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین تضمین: «جوی جوی مولیان آید همی»، مصراع‌ی از رودکی است که حافظ عیناً در شعرش به کار برده است / «آرامشی طوفانی» پارادوکس دارد / ترانه‌های شیرین حس آمیزی دارد. تضمین کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی. بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی. بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را. متناقض‌نما حس آمیزی	۲۰
۰/۵	در میان آثار زیر، نام پدیدآورنده دو اثر در مقابل آن نادرست نوشته شده است؛ آن دو را مشخص کنید. الف) (فرهاد و شیرین: وحشی بافقی) - (بوستان: سعدی) - (لیلی و مجنون: سنایی غزنوی) - (بهارستان: جامی) - (مرصاد-العباد من المبدأ الی المعاد: امام محمد غزالی) لیلی و مجنون: نظامی گنجوی / مرصاد ...: نجم‌الدین رازی (دایه)	۲۱
۰/۵	نام پدیدآورنده هریک از آثار زیر را بنویسید: به ترتیب: ابوالفضل بیهقی / مجید واعظی الف) تاریخ بیهقی: ب) عباس میرزا، آغازگری تنها:	۲۲
قلمرو فکری (۸/۵ نمره)		
۰/۵	ابیات و عبارات زیر را به نثر روان امروزی برگردانید. الف) سراچه ذهنم آماس می‌کرد. ب) بروید ای حریفان بکشید یار ما را ج) ابلیس پرتلیس گرد او طواف می‌کرد. د) امیر از آن جهان آمده به خیمه فرود آمد ه) همچون معبدی که بر فراز تپه‌ای جلوه‌گری کند، دل از ناظران می‌برد. به معلوماتم اضافه می‌شد / گنجایش ذهنم زیاد می‌شد. ای دوستان بروید و معشوق ما را بیاورید. شیطان نیرنگ‌باز اطراف او می‌گشت پادشاه از مرگ نجات یافته وارد چادر شد.	۲۳
۰/۷۵	مانند عبادتگاهی که بالای تپه‌ای آشکار باشد، بینندگان را شیفته خود می‌کرد. و) به پاس هر وجب خاکی از این مُلک چه بسیار است، آن سرها که رفته! برای حفاظت از هر وجب از خاک این سرزمین، انسان‌های زیادی کشته شده‌اند. ز) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست نه آشنا به فکر او بود و نه بیگانه؛ و [این شد که] مانند چنگ بسیار لاغر و ضعیف گشت.	۰/۷۵
۰/۷۵		۱
۰/۵	«بونصر مشکان» چه کسی است؟ دبیر رسایل (نامه‌های) سلطان محمود و سلطان مسعود غزنوی / استاد ابوالفضل بیهقی	۲۴

۰/۵	<p>مفهوم کدام بیت به آیه شریفه «أَنَا عَرَضْنَا لِإِمَانَةِ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ وَ...» اشاره دارد؟ گزینه د</p> <p>الف) هر که را گویند باشد نوبتی در آسیا ب) سخن که مبتذل افتاد آسمانی نیست ج) آسمان گو مفروش این عظمت کاندرا عشق د) آدمی گر خون بگرید از گرانباری رواست</p> <p>آسمان چون نوبت ما را فرامش کرده است؟ چو شمع، حرف کسی بر زبان نمی آید خرمن مه به جوی، خوشه پروین به دو جو کان چه نتوانست بردن آسمان بر دوش اوست</p>	۲۵
۰/۵	<p>در بیت زیر کدام ویژگی مجنون بارز است؟ وفاداری (عاشق تا دم مرگ به معشوق وفادار است).</p> <p>گویند ز عشق کن جدایی این نیست طریق آشنایی</p>	۲۶
۰/۵	<p>در عبارت زیر، مقصود نویسنده از قسمت‌های مشخص شده چیست؟ «مردمی که به <u>خانه‌های تاریک و بی‌دریچه</u> عادت کرده‌اند، از <u>پنجره‌های باز و نورگیر</u> گریزان هستند.»</p> <p>استعاره از ناآگاهی و غفلت، نماد سنت‌ها و رسوم کهنه و جوامع عقب‌مانده / استعاره از آگاهی و پیشرفت، نماد نوگرایی و پیشرفت و ارتباط با جهان</p>	۲۷
۰/۵	<p>مفهوم بیت مقابل چیست؟ روزی مقدر است اما برای کسب آن تلاش لازم است.</p> <p>«رزق هر چند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جستن از درها»</p>	۲۸
۰/۵	<p>تفاوت معنایی «دریای خون» را در دو بیت زیر بنویسید.</p> <p>الف) در آن دریای خون در قرص خورشید ب) در آن دریای خون در دشت تاریک</p> <p>غروب آفتاب خویشتن دید به دنبال سر چنگیز می‌گشت</p> <p>دریای خون در بیت اول منظور شفق (سرخ‌ی آسمان هنگام غروب) و در بیت دوم میدان جنگ است.</p>	۲۹
۰/۵	<p>بیت زیر بیانگر چه دیدگاهی است؟ اثبات معاد و زنده شدن مردگان پس از مرگ</p> <p>«کدام دانه فرورفت در زمین که نرُست / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟»</p>	۳۰
۰/۵	<p>مفهوم بیت زیر چیست؟ یکی از این موارد کافی است:</p> <p>به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا</p> <p>ناچاری در انجام خطا / آماده بودن شرایط گناه و خطا و بی‌اختیاری انسان در برابر آن / دلیل تراشی و عذرخواهی بابت خطا و لغزش (دکتر اسلامی با فروتنی و کرامت نفس، از نوشته‌های خود در مقابل کلام سعدی، عذرخواهی می‌کند و دلیل پا گذاشتن در عرصه نویسندگی را ، شور و شوق درونی خود می‌داند و خود را مانند بیمار تشنه‌ای می‌داند که فقط با نویسندگی آرامش می‌یابد...)</p> <p>موفق باشید. ساسانی</p>	۳۱